

Priekšlikumi bez seguma

Veselības nozarē strādājošie **partiju solījumos saskata deklarētīvas frāzes**

VĒLĒŠANAS 2018

Anna Strapcāne

VESELĪBAS aprūpes jautājumus savās 4000 zīmju programmās skar 12 no 16 partijām, kas kandidē uz 13. Saeimu. Kopējās iezīmes – lielāks finansējums nozarei, atalgojuma pieaugums, lētākas zāles un mazāki pacientu līdzmaksājumi.

Nozares eksperti, lūgti komentēt partiju īsās programmas, *Dienai* norāda uz tukšiem priekšlikumiem un populismu. «Kopumā ļoti deklarātīvi. Ir redzams, ka ir vīzija, bet sapratne par īstenojamiem instrumentiem un ekonomisko pamatojumu ir ierobežota,» *Dienai* saka Latvijas Veselības ekonomikas asociācijas vadītāja Daiga Behmane. Viņa atzīmē, ka neviens nav pieminējis vienu no galvenajām problēmām – izmaksām neatbilstošos pakalpojumu tarifus, kuri ir jāpārskata. Neviens nepiemin arī uz efektivitāti balstītu samaksas sistēmas izveidi, kas ir nepieciešama, lai virzītos no samaksas par «uzņemtu vai ārstētu pacientu» uz samaksu par rezultātu.

Vairāk naudas

Vēl pašreizējā valdība un Saeima tiecas, lai 2020. gadā veselības aprūpes budžets būtu 4% no iekšzemes kopprodukta (IKP), taču dažu partiju iecerēs ir vērienīgākas. *Saskaņa* sola 7% no iekšzemes kopprodukta (IKP), *Progresīvie* – 8%, *Latviešu nacionālisti* – 5% no IKP, bet *Rīcības partija* vienkārši sola vairāk naudas. Jāpiebilst, ka pārsvarā minēts, ka šāds līmenis jāsasniedz ilgtermiņā. Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētājs Valdis Keris *Dienai* norāda, ka, piemēram, sasniegt 8% no IKP ir nereāli, ja vien partija to nedomā paveikt daudzgu gadu garumā. Tas esot no sērijas – kā var nesolīt. Arī citiem nozarē strādājošajiem rodas jautājums – kur šo finansējumu rast? Arodbiedrība šobrīd gaida no visām partijām atbildes, vai tās nodrošinās iepriekš valdībā lemtu – 2020. gadā vismaz 4% no IKP. Latvijas Ģimenes ārstu asociācijas valdes loceklis Pauls Princis norāda, ka partijas nevar runāt par reformām, ja nepiemin finansējumu. Turklāt nevar runāt ilgtermiņā, jo divu gadu laikā ir jāsasniedz 7% no IKP.

Tāpat kā citās nozarēs, arī veselības jomā strādājošajiem tiek solītas lielākas algas. Partija *Attīstībai/Par!* pauž, ka mediķu algas neliks viņiem emigrēt un medicīnas māsas saņems divas reizes vairāk. Lielāku atalgojumu sola arī *Rīcības partija*.

▲ **NOZARES** eksperti, lūgti komentēt partiju īsās programmas, kuras arī būs pieejamas iedzīvotājiem vēlēšanu iecirkņos, norāda uz tukšiem priekšlikumiem. Latvijas Veselības ekonomikas asociācijas vadītāja Daiga Behmane (attēlā) uzskata, ka partiju solījumi ir ļoti deklarātīvi.

FOTO - LETA

Neviens nav pieminējis izmaksām neatbilstošos pakalpojumu tarifus. Daiga Behmane

Jaunā konservatīvā partija (JKP) runā ļoti konkrēti: ārstu algas – vismaz 1700 eiro uz rokas, mūsu algas – vismaz 800 eiro, savukārt *Latviešu nacionālisti* iecerējuši māsām algas palielināt vidēji līdz 1200 eiro mēnesī un ārstiem – vidēji līdz 2500 eiro. D. Behmane to vērtē pozitīvi, taču nav skaidrs, kāds ir ekonomiskais pamatojums, cik gados šādu sliksni sasniegs un uz kā rēķina atalgojums

pieaugs. Arī V. Keris uzsver, ka solījumi palielināt atalgojumu bez skaidrojuma par kopējo valsts finansējumu nozarei ir vēlēšanu mānīšana.

leguvums pacientiem

Partijas sola arī tiešus labumus pacientiem – lētākus kompensējamus medikamentus, isākas rindas uz pakalpojumiem un zemākus pacientu līdzmaksājumus. Vismaz kāda no šīm jomām ir aktuāla būtībā katrai partijai, kas ir pieminējusi veselību. D. Behmane gan norāda, ka šis ir tikai deklarētīvas frāzes, jo realizācija atkarīga no instrumentu izvēles, kas nav skaidra. Piemēram, *Progresīvie* zāļu cenu samazināšanai sola likvidēt aptieku skaita ierobežojumus un nodrošināt godīgu konkurenci medikamentu tirgū. Taču D. Behmane uzsver, ka tam nepieciešams ekonomiskais pamatojums, jo aptieku skaita regulējums ir vajadzīgs pašām aptiekām, lai tās varētu ekonomiski pastāvēt, ņemot vērā valsts uzlikto pienākumus. Savukārt JKP raksta par pārrunām ar medikamentu

ražotājiem, panākot vismaz 30% zāļu cenu samazinājumu. D. Behmane piebilst, ka pie šī jautājuma ir konsekvēti jāstrādā. Latvijas Reģionu apvienības piedāvājumā ir 5% PVN medikamentiem, kas, pēc P. Prinča domām, ir atbalstāmi. Savukārt par mazākiem pacientu līdzmaksājumiem P. Princis saka – tā nav lielākā problēma. Būtiski ir samazināt kopējos maksājumus no pacienta kabatas, jo bieži nepieejamu pakalpojumu dēļ cilvēki maksā pilnu cenu, lai ātrāk tiktu pie ārsta. Nevar arī noteikt konkrētu rindu pieļaujamo garumu, jo to nevarēs īstenot bez naudas.

Progresīva pieeja

Pievēršoties citiem aspektiem, D. Behmane uzteic *Progresīvos*, kas runā par tāda sociālās drošības tīkla izveidi, kas nodrošinātu veselības un sociālo pakalpojumu pieejamību un cilvēka cieņu dzīves kvalitāti ikvienam Latvijas iedzīvotājam. Pēc viņas domām, pozitīvi, ka tiek izvirzīts labklājības sabiedrības princips, jo veselības sis-

ti, bet tam nepieciešama visaptveroša kvalitātes sistēma un citi sistēmiski risinājumi.

Zaļo un Zemnieku savienība, no kuras pašlaik darbojas veselības ministre Anda Čakša, savā īsajā programmā ir lakoniska – turpināt iesāktās reformas veselības aprūpes pieejamības un kvalitātes uzlabošanā. Partija sakārtos veselības aprūpes iestāžu tīklu un pabeigs e-veselības sistēmas ieviešanu, kā arī nodrošinās bezmaksas pieejamību sirds un asinsvadu slimību un vēža agrīnai diagnostikai. V. Keris gan no šīs partijas bija gaidījis plašāku piedāvājumu, bet D. Behmane uzsver, ka reforma pati par sevi nav mērķis, tikai instruments. Turklāt visas pašlaik notiekošās pārmaiņas nevar saukt par reformu. Viņa arī piebilst, ka uzsvars uz agrīnu slimību atklāšanu ir pareizs, bet veselības sistēmas uzdevums ir nodrošināt vienlīdzību ārstēšanas iespējās visiem iedzīvotājiem, ne tikai ar atsevišķām slimībām slimojošajiem. Arī P. Princis piekrit – nav skaidrs, kādā virzienā reformas turpināsies.

Kopumā P. Princis saskata daudz populistisku solījumu. Tāda tendence ir arī *KPV LV* solījumos, taču viņš uzteic vēlmi sniegt valstisku atbalstu ģimenes ārstiem. Trūkst gan vārda «dielāku», jo atbalsts jau ir tagad. Tāpat pozitīvi, ka partija runā par profilaksi. Primāro aprūpi piemin arī JKP, un P. Princis atzīmē, ka ļoti pareizi ir par prioritāti izvirzīt efektīvu primāro aprūpi ar atbilstošu finansējumu. Viņš arī uzteic *Progresīvo* vēlmi izvirzīt pacienta intereses pirmajā vietā, jo veselības aprūpei jābūt ilgtermiņā orientētai uz cilvēku.●

tēmas izveidē ir ļoti būtiski norādīt vērtību sistēmu, uz kuras tā balstās. Sociālā drošība ir progresīva pieeja. Jāatzīmē, ka vairākas partijas grib atteikties no obligātās veselības apdrošināšanas. Tas ir īpaši aktuāli *Progresīvajiem* un *Attīstībai/Par!*. Savukārt *Jaunā Vienotība* runā par valsts veselības apdrošināšanas sistēmu, kurā nauda seko pakalpojumam, ko var sniegt gan valsts, gan privātas sertificētas ārstniecības iestādes. D. Behmane norāda, ka šis princips ir atbalstāms, jo veselīga konkurence varētu stimulēt efektivitā-

EST

Akoļu sabiedrība „Sadales tīkls”
Šmerja iela 1, Rīga, LV-1160

IZSLUDINA KONKURSU „Operatīvo apzīmējumu iegāde” (ID Nr. IPR-54942)

Piedāvājumu iesniegšanas termiņš – līdz 2018. gada 6. septembra plkst. 10.00.
Informācija par iepirkuma procedūru – AS „Sadales tīkls” mājaslapā http://sadalestikls.lv/lat/partneriem/iepirkumu_proceduras, www.iub.gov.lv, www.eis.gov.lv.
Kontaktpersona – iepirkumu daļas projektu vadītāja Zane Skulte, tālr. 67728254, fakss 67728880, e-pasts: Zane.Skulte@latvenergo.lv.

Jūrmala

IZSOLES

Jūrmalas pilsētas dome izsolē ar augšupejošu soli pārdod Jūrmalas pilsētas pašvaldībai piederošus dzīvokļu īpašumus Jūrmalā:

**Slokas ielā 65 k-2 - 10;
Slokas ielā 63 k-2 - 22;
Skolas ielā 23 - 23;
Talsu šosejā 31 k-12 - 55.**

Vairāk: www.jurmala.lv
sadaļā „Pašvaldība/Izsoles”.

Tālrunis uzziņām **67093863, 20282909.**

PIETEIKUMI IZSOLĒM JĀIESNIEDZ
līdz 2018. gada 7. septembra plkst. 16.00
Jūrmalas pilsētas domē Jomas ielā 1/5, Jūrmalā.